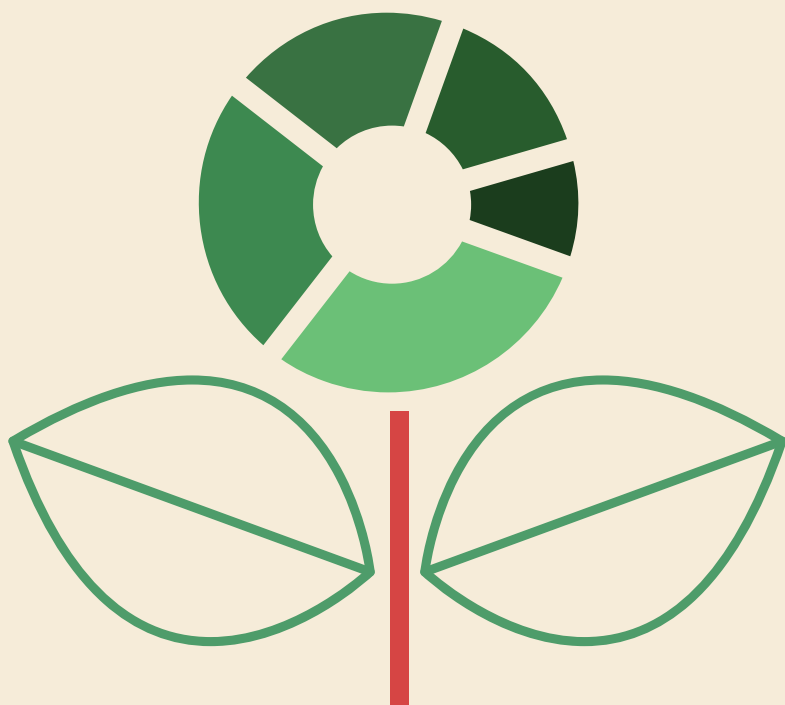

Quadern RSE

SocializaRSE

**Altres Econòmies
són Possibles**

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

Cámara
València

Índex

- ① Com a introducció

- ② Alguna cosa està canviant

- ③ Sobre el concepte d'economia

- ④ L'economia de mercat com a economia hegemònica

- ⑤ Altres economies són possibles: Economia circular, Economia social, Economia de Triple Impacte, Economia del bé comú, Economia de la funcionalitat, I més

- ⑥ Conclusió

1

Com a introducció

“Si busques resultats diferents, no faces sempre el mateix”

Albert Einstein

Actualment, són moltes les maneres de concebre el nostre sistema econòmic actual- el qual sens dubte fa aigua- el que està provocant una gran quantitat de literatura sobre l'esgotament del model econòmic actual i la necessitat d'un canvi de model.

Així, s'han generat tota mena de debats teòrics i polítics pel que fa a quin model hauria d'impregnar una nova realitat econòmica, sobre la premissa que l'actual sistema econòmic, tal com està configurat, arriba a la seua finalitat, i un nou paradigma econòmic ha d'imposar-se al nostre planeta.

Tot això ha dut a elaborar una sèrie de conclusions que, almenys des d'un punt de vista històric, semblen imposar-se pel seu pes.

En primer lloc, ja no és possible pensar que alguna “contradicció” interna a l'actual sistema i el seu desplegament tingua prou força per transformar-lo i fer-lo col·lapsar.

En segon lloc, el canvi ha de ser sistèmic, no pot ser puntual respecte a un element aïllat de la societat. Cal una globalitat en el canvi.

I en tercer lloc, cal tindre en compte que el temps i la proximitat al punt de no retorn són ja una realitat. El canvi de model necessita dur-se a terme i ho necessita en un breu espai de temps, ja que no només els canvis socials col·lapsen la geopolítica mundial, sinó que els canvis mediambientals - o més aviat els desastres naturals fruit de la interacció de l'ésser humà - són cada cop més extrems i amb conseqüències més destructores.

Considerar que el creixement es mesure únicament i exclusivament per l'increment de la renda nacional o el PIB per persona d'un país o una regió o un grup de països -com en el cas de la Unió Europea- en un termini de temps, ja és una forma caduca d'entendre què és i en què consisteix el creixement econòmic. He dit Unió

Europea com podríem dir món occidental, si bé és cert que hi ha altres sistemes de mesurament on la riquesa no es mesura exclusivament en termes monetaris, introduint-se ràtios com la felicitat o el benestar dels seus habitants per explicar la riquesa i el progrés d'una societat.

El PIB no ho explica tot ni tampoc està dissenyat per fer-ho. Les activitats que

no requereixen que els diners canvien de mans no compten com a part del PIB, la qual cosa significa que moltes de les coses que més estimen els éssers humans reals es consideren sense valor. Per contra, els diners gastats en armament bèl·lic i en altres activitats nocives per a la salut o pel propi medi ambient formen part del PIB tot i que provoquen patiment i no contribueixen en absolut a la felicitat humana.

Actualment això ja no es qüestiona. Pels actors socioeconòmics el model econòmic actual no respon als reptes del desenvolupament sostenible:

- Un nombre creixent d'alarmes, llançades per la comunitat científica sobre els problemes mediambientals i la limitació dels recursos naturals, qüestionen aquest model.
- Aquest model es mostra incapaç de respondre a una sèrie de reptes socials/empresarials: trobar un habitatge, la qualitat de l'aire, una alimentació sana i equilibrada per a totes les persones, un accés igualitari als recursos educatius, culturals.
- L'augment constant dels costos en termes de salut, relacionats amb les condicions laborals difícils generades per les tensions econòmiques que pateixen les empreses.

El medi ambient i el benestar social són dos elements clau que expliquen una altra manera d'entendre el creixement econòmic.

En aquest context, veiem sorgir nous models de sistemes econòmics.

2

Alguna cosa està canviant

I és que en els darrers temps estem sent testimonis d'un gran nombre de canvis socials, en un escenari cada cop més globalitzat i digitalitzat, amb noves demandes de la ciutadania. S'estan produint mobilitzacions a diferents parts del planeta que, moltes vegades, parteixen de demandes específiques, però que revelen un rerefons que va molt més enllà. Es reclama un canvi de model i que aquest canvi siga global.

Sense anar més lluny, l'instrument de més rabiosa actualitat que projecta la Unió Europea per a la recuperació després de la pandèmia del Covid-19, els anomenats

Fons Next GenerationEU, incideixen en el fet que tenen per finalitat la de projectar l'economia europea cap al futur de manera sostenible mitjançant una economia que siga principalment verda i digital i que contribueixca a desenvolupar unes societats resilents.

I quines polítiques fixen aquests fons Next GenerationEU per encaminar el futur de la Unió Europea cap a aquesta sostenibilitat?

El Pla estableix 10 polítiques palanca sobre les quals sustenta les eines que ens conduiran cap a la sostenibilitat com a societat. Aquestes són:

- Agenda urbana i rural i lluita contra la despoblació.
- Infraestructures i ecosistemes resilents.
- Transició energètica justa i inclusiva.
- Una administració per al segle XXI.
- Modernització i digitalització del teixit industrial i de la pime, recuperació del turisme i impuls a una Espanya nació emprenedora.
- Pacte per la ciència i la innovació. Reforç a les capacitats del sistema nacional de salut.
- Educació i coneixement, formació continuada i desenvolupament de capacitats.
- Nova economia de les cures i les polítiques d'ocupació.
- Impuls de la indústria de la cultura i esport.
- Modernització del sistema fiscal per a un creixement inclusiu i sostenible.

Com es veu, alguna cosa sí que està canviant.

Un altre element a tenir en consideració i fruit d'aquest canvi de paradigma és la creació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible per part de les Nacions Unides el 25 de setembre de 2015. Objectius que s'articulen a través de l'anomenada Agenda 2030, un pla d'acció a favor de les persones, el planeta i la prosperitat. També tenen per objecte enfortir la pau universal dins un concepte més ampli de la llibertat. No cal dir que aquesta Agenda marca l'agenda econòmica, la qual se sustenta en els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible, que són:

- 1 Posar fi a la pobresa en totes les seues formes a tot el món.
- 2 Posar fi a la gana, assolir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible.
- 3 Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats.
- 4 Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida de tots.
- 5 Aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i les xiquetes.
- 6 Garantir la disponibilitat d'aigua i la gestió sostenible i el sanejament per a tothom.
- 7 Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom.
- 8 Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tothom.
- 9 Indústria, innovació i infraestructures.
- 10 Reduir la desigualtat al i entre els països.
- 11 Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans sigan inclusius, segurs, resilents i sostenibles.
- 12 Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.
- 13 Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes.
- 14 Conservar i utilitzar de manera sostenible els oceans, la mar i els recursos marins per al desenvolupament sostenible.
- 15 Gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i aturar la pèrdua de la biodiversitat.
- 16 Promoure societats justes, pacífiques i inclusives.
- 17 Revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

Acompanyant els ODS en el procés d'impregnar les forces econòmiques per oferir alternatives i nous reptes per traspasar l'actual model econòmic, ens trobem també amb l'Acord de París. Aquest acord és un tractat internacional entorn al canvi climàtic jurídicament vinculant que va ser adoptat per 196 parts a la COP21 a París, el 12 de desembre de 2015, i va entrar en vigor el 4 de novembre de 2016.

El seu objectiu és limitar l'escalfament mundial com a molt per sota de 2, preferiblement a 1,5 graus centígrads, en comparació als nivells preindustrials.

Per aconseguir aquest objectiu de temperatura a llarg termini, els països es proposen assolir el màxim de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle com més aviat millor per tal d'aconseguir un planeta amb clima neutre per a mitjans de segle.

L'Acord de París és una fita en el procés multilateral del canvi climàtic perquè, per primera vegada, un acord vinculant fa que tots els països s'uneixin en una causa comuna per emprendre esforços ambiciosos per combatre el canvi climàtic i adaptar-se als seus efectes. Com es veu, una aspiració de tan gran envergadura no és possible sense un canvi en el consum de combustibles fòssils, que en aquests moments continua sent la base del nostre sistema productiu econòmic actual.

3

Sobre el concepte d'economia

Però si volem canviar el model econòmic actual, o establir les bases d'un canvi futur, hem de fer una aturada al camí i entendre què és això que anomenem economia i quines altres accepcions o alternatives a la concepció tradicional se'n tenen.

El concepte Economia ve del grec "casa" i "administració", per tant, és la ciència que s'enfoca en la resolució de les necessitats i la generació i administració de la riquesa. En un sentit ampli, l'economia es refereix a la organització de l'ús de recursos escassos quan s'implementen per satisfer les necessitats individuals o collectives, no cal dir que, en un món de recursos il·limitats o infinits, la concepció seria diferent, però estem en aquest món i aquesta és la nostra realitat.

La Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola, ens defineix el terme Economia acudint als seus orígens i etimologia. Així, llegim a l'entrada del Diccionari de la RAE: "Del lat. mediev. oeconomia, i est del gr. οἰκονομία oikonomia, de οἶκος oîkos 'casa' i νέμειν némein 'distribuir', 'administrar'; cf. batec. oeconomia 'disposició d'una obra literària'".

També té aquestes altres entrades:

- ① f. Administració eficaç i raonable dels béns.
- ② f. Conjunt de béns i activitats que integren la riquesa duna col·lectivitat o un individu.
- ③ f. Ciència que estudia els mètodes més eficaços per satisfer les necessitats humanes materials, mitjançant la utilització de béns escassos.
- ④ f. Contenció o adequada distribució de recursos materials o expressius.
- ⑤ f. Estalvi de treball, temps o altres béns o serveis.
- ⑥ f. pl. Estalvis mantinguts en reserva.
- ⑦ f. pl. Reducció de despeses anunciades o previstes.

Com veiem, un concepte associat a satisfacció de necessitats, a consum de béns escassos i a distribució de recursos materials.

L'economia és a l'eix de l'activitat humana i no hi ha dia, fet o esdeveniment en què pugui participar la persona, que no tinga una derivada que tinga a veure o done com a resultat una vessant econòmica.

4

La economía de mercado como economía hegemónica

L'economia de mercat és el model econòmic dominant resultant del model industrial, fundat sobre una lògica de venda de béns i serveis estandarditzats, associada a una cerca del volum productiu de béns. Aquest model induïx els actors econòmics a utilitzar més matèries, més energia, per produir més valor.

L'economia de mercat ha estat el sistema econòmic tradicional dominant basat en el lliure joc de les forces de mercat. Mitjançant la informació que proporciona el sistema de preus, els agents econòmics van ajustant l'oferta i la demanda i prenent decisions de producció, consum, estalvi i inversió per optimitzar aquells recursos més escassos.

L'Estat, per la seua part, tindria el rol de proveir d'un marc jurídic que permetisca la lliure competència i iniciativa de les empreses. Això inclou la protecció dels drets de propietat, la intermediació de conflictes (Tribunals) i l'actuació subsidiària en aquells casos en què la competència no siga factible o estiga limitada.

Basar un sistema en l'economia de mercat, dóna importància als equilibris originats entre oferents i demandants, atès que aquests determinaran les assignacions de béns i serveis a produir i consumir, amb un alt grau d'independència de poders o institucions.

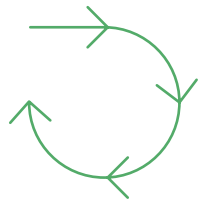
Aquests agents econòmics produeixen i consumeixen buscant un benefici econòmic o un cert nivell d'utilitat, respectivament, en un mercat juntament amb molts altres individus o empreses que es presten a la

interacció amb el mateix objectiu. Això s'origina amb l'escassetat de recursos que fa necessari desenvolupar les diferents activitats i les diferents decisions de consum.

El fet de vincular el desenvolupament econòmic amb el consum imparable de primeres matèries -la qual cosa és la base de l'economia lineal- representa un model insostenible per a l'economia. El planeta és finit en els seus recursos i una política que no tinga aquesta dada en consideració, aboca la humanitat al més gran dels fracassos.

Els riscos d'una economia lineal no només estan associats a una falta de recursos, sinó també a una generació de residus creixent que contamina ecosistemes terrestres i marins.

Hem d'abandonar la nostra fe incondicional en el poder dels mercats, centrant-nos en el benefici personal per solucionar qualsevol desajust, i admetre que els problemes de desigualtat no es resoldran mitjançant el funcionament natural de l'economia tal com està estructurada actualment.

5

Altres economies són possibles

→ 5.1 Economia Circular

L'Economia Circular és un model que col·labora en la substitució del concepte de "caducitat" pel de "conservació", es desplaça cap a l'ús d'energies renovables, elimina l'ús de substàncies i productes químics tòxics que impedeixen o dificulten la reutilització i retorn a la biosfera, i cerca, al seu lloc, la valorització de residus mitjançant un disseny optimitzat de materials, productes i sistemes i, dins d'aquests, la creació de nous models de negoci.

Per a la Unió Europea, l'Economia Circular es configura com un model de producció i consum que implica reutilitzar, reparar, renovar i reciclar materials i productes existents totes les vegades que siga possible per crear un valor afegit. Així, el cicle de vida dels productes s'estén. A l'anterior se'l coneix com les 4R.

Els seus objectius se centren aixina en mantindre en l'economia el valor dels productes i els materials i l'eficiència en l'ús dels recursos durant el major temps possible, alhora que es redueix al mínim la generació de residus mitjançant la seua reintroducció al cicle productiu.

La transició a una economia més circular constitueix una contribució essencial als esforços de totes les polítiques públiques actuals, no sols a nivell Europeu, sinó també a nivell nacional, autonòmic i local.

I és que al panorama actual, l'impacte ambiental, associat al model de producció i consum de l'economia lineal, va en

augment, en detriment dels recursos naturals existents al planeta.

En aquest context, l'economia circular representa una oportunitat sense precedents per canviar el nostre model de producció i consum des de la Revolució industrial, així com per impactar significativament en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible i els objectius marcats a l'Acord de París. No oblidem aquests dos acords, perquè marcaran el nord de les polítiques públiques i actuacions privades cap a una sostenibilitat del planeta.

A més d'un estalvi clar de costos operatius gràcies a una major eficiència en l'ús dels recursos i del consum d'energia, hi ha altres avantatges per al sector privat quan s'aposta per l'economia circular, com la generació de nous llocs de treball i de una marca amb un valor ecològic alt, una millora en la competitivitat, enfortint les relacions amb els diversos grups d'interès, etc.

Caldrà continuar incidint en la informació i sensibilització de la societat perquè permetisca el missatge que la transició cap a una economia circular és una gran oportunitat de transformar el sistema actual cap a un altre més sostenible, de protegir el planeta i de contribuir al benestar de la societat.

Els principis sobre els quals se sustenta l'economia circular són:

Principi 1: Preservar i millorar el capital natural controlant reserves finites i equilibrant els fluxos de recursos renovables.

Principi 2: Optimitzar els rendiments dels recursos distribuint productes, components i matèries amb la seua màxima utilitat en tot moment tant en cicles tècnics com biològics.

Principi 3: Promoure l'eficàcia dels sistemes i detectar i eliminar del disseny els factors externs negatius.

Ens trobem amb grans autors i institucions de referència que aborden aquesta concepció de l'economia, com ara Ellen McArthur Foundation, o els premis nobels d'economia Michael Kremer, Esther Dufló i Abhijit Banerjee entre d'altres.

→ 5.2 Economia Social

L'expressió "economia social" es remunta a mitjans del segle XIX. Els historiadors consideren que el primer exemple modern de l'economia social és la creació de la Societat Equitativa dels Pioners de Rochdale al Regne Unit (1844), considerada com la primera cooperativa.

L'economia social sorgeix en un moment i un temps determinat a causa d'una concepció absolutament depredadora que es té del model de producció de béns

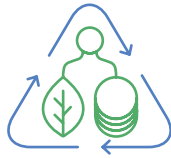
i serveis on ni la persona ni el medi ambient es tenen en compte per a res. L'important és la maximització del benefici econòmic, davant de qualsevol tipus de valors o respecte a la persona humana.

A Espanya hi ha des del 2011 una llei (Llei 5/2011, de 29 de març) que, sota la denominació de Llei d'Economia Social, recull no només la definició, sinó les característiques o entitats que segons aquesta llei s'haurien d'entendre per aquest tipus d'economia.

Aixina, s'anomena Economia Social, segons l'esmentada llei, el "conjunt de les activitats econòmiques i empresarials, que en l'àmbit privat duen a terme aquelles entitats que fan prevaldre les persones i la seua finalitat social de l'empresa, davant del capital, que apliquen els resultats obtinguts de l'activitat econòmica principalment en funció del treball aportat, que promociónen la solidaritat interna de l'organització i amb la societat, mantenint-se independents dels poders públics, perseguint el bé i l'interès col·lectiu dels seus integrants, bé per l'interès general econòmic o bé per l'interès general social, o per tots dos."

És una llei que recull quin tipus d'entitats són considerades com a empreses d'economia social, assenyalant que reuneixen aquesta condició les cooperatives, les mutualitats, les fundacions i les associacions que duguen a terme activitat econòmica, les societats laborals, les empreses d'inserció, els centres especials d'ocupació, les confraries de pescadors, les societats agràries de transformació i qualsevol entitat que respecte els propis principis inspiradors que la mateixa Llei recull.

Hi ha innumbrables institucions i autors al voltant d'aquesta concepció de l'economia, un dels seus autors estrella és el Premi Nobel d'Economia Joseph Stiglitz.

→ 5.3. Economia de Triple Impacte

L'economia de Triple Impacte, a més de la rendibilitat financera, té com a objectiu generar un impacte social a les comunitats i un impacte ambiental desenvolupant pràctiques que contribueixen a la mitigació del canvi climàtic.

L'Impacte Econòmic suposa que guanyar diners segueix sent un objectiu primordial per a les empreses de Triple Impacte, fins i tot per garantir en un futur el seu valor al Medi Ambient i la societat. Es tracta d'aconseguir un canvi de mentalitat, on no es persegueixca l'objectiu econòmic a qualsevol cost. Això no obstant, aquest primer indicador és bàsic per continuar: sense sostenibilitat econòmica no es pot avançar.

L'Impacte Social ens descobreix que, en generar feina, interactuar amb els grups d'interès, invertir en determinades zones i pagar en temps i forma totes les obligacions fiscals, una empresa es manifesta socialment.

Finalment, l'Impacte Ambiental ens diu que totes les companyies produeixen a la seua operatòria un deute ambiental, ja siga per la generació de residus o l'ús de recursos naturals, entre altres qüestions. Treballar en aquest aspecte suposa estudiar l'impacte ambiental del negoci i encarar polítiques per reduir-lo.

Pensant en les generacions futures hem de començar a avançar cap a un món de tres zeros; pobresa zero, desocupació zero i zero emissions netes de carboni. Un nou sistema econòmic en què l'empresa social exercisca un paper essencial ens permetria assolir aquesta fita.

L'autor de referència de l'Economia de Triple Impacte és el Premi Nobel de la Pau Muhammad Yunus, per a qui, dins la teoria de triple impacte, és fonamental el concepte d'Empresa Social. Aquesta hauria de reunir els següents requisits per ser considerada com a tal:

- ① L'objectiu de l'empresa social és sobreposar-se a la pobresa o un o més problemes que amenacen la societat. No maximitzar dividendes.
- ② La companyia aconseguirà mantindre la sustentabilitat financera i econòmica.
- ③ Els inversors reben només el retorn de la seua inversió inicial. Cap dividend és brindat més enllà de la inversió inicial.
- ④ Quan la inversió és tornada, les utilitats romanen a la companyia per a expansió i millora.
- ⑤ La companyia tindrà consciència ambiental.
- ⑥ La força de treball rep salaris com a condicions millors als estàndards.
- ⑦ Fer-ho amb alegria.

Com podem veure, es tracta d'una manera gens comuna de parlar-nos no només de l'economia, sinó del seu instrument estrella per fer-ho: l'empresa.

Independentment del Nobel de la pau que se li va atorgar a Yunus, en ocasió de crear els microcrèdits a dones a Bangla Desh, aquest ha arribat a innumbrables acords de col·laboració amb empreses que funcionin amb la mateixa manera d'entendre l'economia financera. Empreses que ha creat amb entitats de renom internacional com Danone o Vodafone, o el seu propi instrument financer el Grameen Bank, que opera pràcticament a tot el món.

→ 5.4 Economia del Bé Comú

L'Economia del Bé Comú (EBC) és un model econòmic que es basa a col·locar els éssers humans, les seues interrelacions entre ells i el medi ambient, al centre del sistema econòmic. Per això busca que el mercat assumisca els valors de relació i constitució, induint els individus que s'organitzen en funció d'uns valors com la solidaritat, la dignitat humana, la democràcia, la transparència, la justícia social i la sostenibilitat ecològica. Si l'economia és una ciència social, llavors ha de servir el bé comú, ajudant a generar riquesa i

assegurant la seua justa distribució i consum per tal de satisfer les necessitats humanes, promovent així el seu benestar. Aquest pensament és contrari a l'enfocament que planteja que tota activitat econòmica ha de tendir a maximitzar beneficis, sense tindre en compte com s'obtenen, ni les conseqüències que se'n deriven.

Els seus precursors són els economistes Christian Felber i Jean Tirole, aquest darrer premi Nobel d'Economia 2014 i un dels economistes més influents de l'època.

Aquest sistema econòmic es defineix per tres característiques bàsiques:

- ① La defensa d'un model d'economia cooperativa de mercat, alternatiu al capitalisme i a l'economia planificada.
- ② La posada en pràctica de valors reconeguts universalment com la dignitat humana, la igualtat, la justícia, la solidaritat, la democràcia, la transparència, la confiança o la sostenibilitat ecològica.
- ③ Aspirar, entre altres objectius, a:
 - A Primar les persones sobre el capital assegurant-ne els drets bàsics.
 - B Fomentar la cooperació i la contribució al bé comú davant de l'afany de lucre i la competència.
 - C Democratitzar les empreses.
 - D Reduir la petjada ecològica.
 - E Subordinar la riquesa del país a l'interès general.
 - F Impulsar la democràcia participativa i la divisió de poders de l'Estat.

Quins valors propugna l'EBC? L'EBC defensa com a valors del sistema els de:

Dignitat Humana

Solidaritat i Justícia

Sostenibilitat Mediambiental

Transparència i participació dels grups d'interès

El grau d'implicació de les empreses i la seua aplicació es pot quantificar via la Matriu del Bé Comú, que consisteix en una sèrie de pautes a aplicar; i el Balanç del Bé Comú, que no és res més que un sistema de mesura de l'aplicació de la matriu. La informació generada per aquests instruments permetria als consumidors escollir els productes o serveis d'aquestes empreses atès el compromís social i la garantia de qualitat.

La Matriu del bé comú és, per tant, la base del balanç, que cerca mesurar la relació entre els principals grups d'interès d'una organització (proveïdors, finançadors, personal, clients, altres empreses, entorn social) i els valors que promou l'EBC (dignitat humana, solidaritat i justícia, sostenibilitat ecològica, transparència i participació democràtica)

VALOR	DIGNITAT HUMANA	SOLIDARITAT I JUSTÍCIA	SOSTENIBILITAT MEDIAMBIENTAL	TRANSPARÈNCIA I PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA
A: PROVEÏDORS	A1 Dignitat humana a la cadena de subministrament	A2 Justícia i solidaritat a la cadena de subministrament	A3 Sostenibilitat mediambiental a la cadena de subministrament	A4 Transparència i participació democràtica a la cadena de subministrament
B: PROPIETARIS I PROVEÏDORS FINANCERS	B1 Actitud ètica en la gestió de recursos financers	B2 Actitud solidària en la gestió de recursos financers	B3 Inversions sostenibles i ús dels recursos financers	B4 Propietat i participació democràtica
C: TREBALLADORS	C1 Dignitat humana al lloc de treball	C2 Característiques dels contractes de treball	C3 Promoció de la responsabilitat mediambiental de les persones empleades	C4 Transparència i participació democràtica interna
D: CLIENTS I ALTRES EMPRESES	D1 Actitud ètica amb els clients	D2 Cooperació i solidaritat amb altres empreses	D3 Impacte ambiental de l'ús i la gestió de residus dels productes i serveis	D4 Participació dels clients i transparència de producte
E: ENTORN SOCIAL	E1 Propòsit i impacte positiu dels productes i serveis	E2 Contribució a la comunitat	E3 Reducció de l'impacte mediambiental	E4 Transparència i participació democràtica de l'entorn social

Indicadors de la Matriu del Bé Comú

D'una cruïlla dels eixos de la matriu, abscises i ordenades, ens trobem els indicadors de l'Economia del Bé Comú, és a dir:

- A1** Dignitat humana a la cadena de subministrament
- A2** Justícia i solidaritat a la cadena de subministrament
- A3** Sostenibilitat mediambiental a la cadena de subministrament
- A4** Transparència i participació democràtica a la cadena de subministrament

- B1** Actitud ètica en la gestió de recursos financers
- B2** Actitud solidària en la gestió de recursos financers
- B3** Inversions sostenibles i ús dels recursos financers
- B4** Propietat i participació democràtica

- C1** Dignitat humana al lloc de treball
- C2** Característiques dels contractes de treball
- C3** Promoció de la responsabilitat mediambiental de les persones empleades
- C4** Transparència i participació democràtica interna

- D1** Actitud ètica amb els clients
- D2** Cooperació i solidaritat amb altres empreses
- D3** Impacte ambiental de l'ús i la gestió de residus dels productes i serveis
- D4** Participació dels clients i transparència de producte

- E1** Propòsit i impacte positiu dels productes i serveis
- E2** Contribució a la comunitat
- E3** Reducció de l'impacte mediambiental
- E4** Transparència i participació democràtica de l'entorn social

La interacció entre grups d'interès i els valors que propugna l'EBC produeix com a resultat aquesta matriu on, en el procés d'avaluació, a cada tema se li assigna una puntuació segons com estiga desenvolupat, per a l'organització, aquest valor sobre aquest grup d'interès. Finalment, es calcula una puntuació global que resumeix la puntuació de tots els temes en un valor únic.

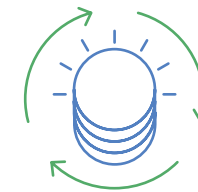
→ 5.5 Economia de la Funcionalitat

Un model que s'està implantant gràcies -entre altres circumstàncies- a les noves tecnologies, és l'anomenada Economia de la Funcionalitat, que consisteix a reemplaçar la noció de vendre el bé per vendre l'ús del bé.

Un benefici comú que també suggereix aquesta manera d'entendre l'economia és la promoció d'un model cíclic i sostenible, que contamina molt menys, frena el consumisme actual, lluita contra l'obsolescència programada, fomenta les relacions socials, aporta sentit a l'ús de béns i serveis, fomenta el reciclatge i la reutilització, promou l'ecodisseny per assegurar una durabilitat més gran dels objectes o serveis i en definitiva es basa en l'economia circular.

Per exemple, és Michelin qui factura els quilòmetres recorreguts pels camions equipats amb els neumàtics en lloc de vendre'ls, és Xerox o Lexmark qui factura les fotocòpies per unitat, en lloc de vendre o arrendar les màquines; són les bugaderies compartides que s'estan instal·lant als nostres barris les que faciliten la pròpia finalitat per a la qual són dissenyades -rentar la roba- davant la possessió de l'aparell.

Al final, sota aquest prisma d'entendre l'economia, subjau la pregunta què busquem, la propietat de l'objecte que ens facilita la vida o el seu ús per aconseguir el mateix objectiu?

→ 5.6 | més

Fins ara hem vist concepcions majoritàries dins del sistema alternatiu que estan sent dissenyades per organitzacions, governs i societat civil davant de la concepció tradicional de sistema econòmic. No correspon decidir a qui o quina és més o menys encertada en el seu plantejament, probablement totes tinguen una certa veritat i totes tinguen un punt d'aspiració, encara per assolir. En qualsevol cas, no hi ha dubte que l'economia circular, l'economia social, l'economia de triple impacte, l'economia del bé comú o l'economia de la funcionalitat s'estan visibilitzant com a alternatives reals a l'actual sistema. Tot i això, aquestes noves propostes anteriorment desenvolupades no són les úniques, per això a continuació, passem a mostrar altres economies que s'estan configurant en el debat econòmic, polític i social:

A. Economia Verda

L'Economia Verda és la ciència que s'ocupa d'una gestió econòmica que afavoreix la sostenibilitat i fa prevaldre els valors mediambientals.

L'economia verda, el consum i la producció sostenibles tenen com a objectiu millorar els processos de producció i les pràctiques de consum per reduir el consum de recursos, la generació de deixalles i les emissions en tot el cicle de vida dels processos i productes.

L'Economia Verda proporciona un enfocament macroeconòmic per al creixement econòmic sostenible amb

un enfocament central a les inversions, l'ocupació i les habilitats.

Les tres àrees principals per al treball actual sobre Economia Verda són:

- ① Promoció de l'enfocament macroeconòmic del creixement econòmic sostenible a través de fòrums regionals, subregionals i nacionals.
- ② Demostració d'enfocaments d'economia verda amb un enfocament central en l'accés a finances, tecnologia i inversions verdes.
- ③ Suport als països en termes de desenvolupament i integració de polítiques macroeconòmiques per donar suport a la transició a una economia verda.

B. Economia Blava

La Comissió Europea anomena creixement blau a l'estratègia de creixement sostenible per als diferents sectors d'activitat econòmica relacionats amb el medi marítim. En concret, l'Economia Blava contempla activitats com la pesca, l'aqüicultura, la mineria de llit marí, la utilització del medi marí per produir diferents tipus d'energies renovables i activitats derivades com el turisme o la biotecnologia blava, que explora la diversitat del medi aquàtic per elaborar diferents productes i materials de consum, incloses medicines i substàncies claus per a la investigació científica.

6

A modo de conclusión

Aquesta breu guia, titulada "Altres economies són possibles" ha intentat mostrar mirades alternatives i paral·leles a l'actual sistema econòmic, partint del pensament ja tristament estès que probablement siguem la primera generació que deixa als seus fills un planeta en pitjor estat del que els ho va trobar. Aquest pensament, que si és cert ens genera un deute amb el futur de les properes generacions, ens ha de motivar a fer un alt en el camí i redissenyar tot el marc econòmic, de producció i de consum.

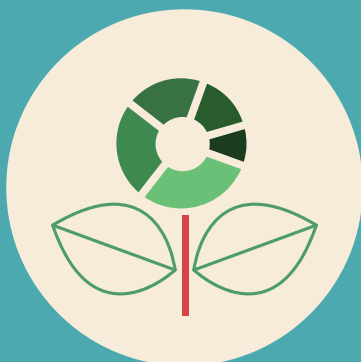
El camí cap a la transformació és imparable, i s'anomenarà Economia Social o Economia del Bé Comú, es dirà Economia de Triple Impacte o Economia Verda, el nom ja gairebé donarà el mateix, allò cert és que es diga com es diga, l'actual sistema de mercat on prima el preu sobre el valor de les coses i on deixem que aques-

ta mà invisible que deia Adam Smith reguli el mercat, té els dies comptats.

Tots els sistemes exposats anteriorment no són excloents entre si. Més aviat al contrari, es complementen i fins i tot de vegades es poden matisar els uns als altres per no ser dues cares de la mateixa moneda, si bé és cert que totes mantenen com a denominador comú tres aspectes: la sostenibilitat econòmica -són plantejaments que no requereixen de la intervenció de tercers per demostrar la seua viabilitat-, la sostenibilitat social -la persona i la comunitat on es desenvolupen passen a ser considerats no només mers consumidors, sinó actors principals- i la sostenibilitat mediambiental -el canvi climàtic i la transició energètica s'han instal·lat en el discurs dels nostres governants com a elements indispensables per al disseny de futures polítiques de progrés i benestar-.

Cuaderno RSE SocializaRSE
Altres Econòmies són Possibles

Cámara de Comercio de Valencia. C/Poeta Querol 15 - 46002 València
camaravalencia.com